

Bilag 6.

De samvirkende danske
Lejerforeninger.

Den 14. Januar 1931.

Idet jeg først takker det højtærede Udvalg, fordi man har givet os Lov til at komme til Stede og fremsætte vore Bemærkninger til det fremsatte Boliglovsforslag, vil jeg straks sige, at vi finder, at Lovforslaget er et Fremskridt, om end kun et *lille*, og at det efter vor Opfattelse er saa maadeholdent, at vi ikke kan tænke os andet, end at det maa kunne gennemføres. Jeg understreger *lille*, fordi, vort Ønske gaar ud paa at naa frem til en fuldstændig Ordning af Lejeforholdet ved Lov, saaledes som man bl. a. finder det i den tyske borgerlige Lovbog (BGB) af 18. August 1896, hvor Afsnittet om Leje ikke alene af Boliger, men overhovedet af alt, hvad der er Genstand for Leje, fylder 9 tættrykte Sider, eller i den svejtsiske Obligationsret. BGB er snart 35 Aar gammel, og mange af dens Bestemmelser om Leje er efterhaanden skudt til Side af Husejerne, og naar noget saadant kan lade sig gøre i et Land som Tyskland, turde det være et tydeligt Bevis for Husejernes Overmagt i Forholdet til Lejerne. Denne Erfaring er saa gammel, at vi allerede 1700 Aar før Verdenskrigen i Aaret 214, da man havde Lejekaserner paa 10 Etager i Rom, støder paa en Forordning fra Keiser Caracalla om, at en Lejer, der betaler sin Leje regelmæssigt og ikke ødelægger Boligen ved upassende Behandling, kun maa sættes ud, hvis Ejeren godtgør, at han selv nødvendigvis skal bruge Lejligheden, eller Huset skal bygges om. Naar man var saa langt fremme den Gang, skulde en varig og omfattende Boliglov vel ikke kunne skræmme i vore Dage. Men da vi ikke venter, at der kan gennemføres mere for Tiden, er vi taknemmelige for dette Forslag som en Indledning, et Mindstemaal.

Ved mine Henvisninger til Tyskland, Svejts og Oldtidens Rom har jeg villet vise, at man allerede længe før Verdenskrigen har fundet, at Lejeren var den svage Part, som det er Statens Pligt at værne. Det er derfor ikke rigtigt i denne Forbindelse at tale om „Krigstidens Indskrænkninger“. Tværtimod er Kravet om disse Lovregler noget, der vilde være kommet frem, selv om der aldrig havde været Krig, da man har haft Lejerforeninger længe før Verdenskrigen. „Kræfternes frie Spil“ har jo nemlig i Virkeligheden altid betydet „den stærkestes Kræfters frie Spil“, og vi kan ikke se, at en Lov, der indskrænker det frie Spil paa det foreliggende Omraade, kan være mere afskrækkende end de Love, der indskrænker Handelen med Giftstoffer eller Premieobligationer, Bankers og Aktieselskabers Frihed eller Jagtretten. Jeg skal lige minde om, at da den første Jagtlov blev foreslaaet af Drewsen i Stænderforsamlingen i 1844, blev den høje og hellige Ejendomsret straks paa kaldt, og det samme er sket saa mange Gange siden, naar man har villet et Skridt frem, at det neppe kan gøre noget større Indtryk i det foreliggende Tilfælde. Og jeg vil gerne fremhæve, at det, der gør en Huslejelovning saa paatrængende nødvendig, er, at mens de *gode* Husejere aldrig misbruger Nøden, gør derimod de *daarlige* det, og de river saa efterhaanden de andre med sig — der er jo ingen, der holder af at overlade de ugudelige al Lammestegen! Loven er derfor rettet mod de *daarlige* Husejere, og det skulde de gode vel ikke kunne have noget imod.

For Lejerne i Provinsen er det jo særlig Kapitel I, der er vigtigt, og her ligger ogsaa Fremskridtet. Vi, der til Stadighed har haft Forholdene tæt inde paa Livet, har nemlig gjort den Erfaring, at de nuværende Aagerbestemmelser er utilstrækkelige. Dette er intet mindre end en Kendsgerning trods alt, hvad